

Василь Михайлович АНДРІЙВ,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
unz@univer.km.ua,

Тетяна Миколаївна ВАХОНЄВА,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
unz@univer.km.ua

УДК 349.2

ДЕРЖАВНИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Досліджуються основні складові системи державного нагляду і контролю за дотриманням законодавства про охорону праці в Україні. Визначаються повноваження та компетенція державних органів у сфері здійснення нагляду і контролю за охороною праці, здійснюється систематизація відповідних органів. Встановлюються механізми функціонування системи нагляду і контролю за охороною праці, аналізуються форми та методи нагляду і контролю. Проводиться аналіз понять «нагляд» і «контроль», визначається їх зміст та співвідношення. У процесі дослідження аналізуються основні напрямки державного нагляду і контролю за дотриманням законодавства про охорону праці, визначається компетенція органів щодо кожного напрямку. Встановлюються особливості громадського нагляду і контролю за дотриманням законодавства про охорону праці, визначається взаємодія державних та громадських органів у сфері нагляду і контролю за охороною праці в

Україні, визначаються мета, завдання та юридичні наслідки нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці.

Ключові слова: нагляд за охороною праці, контроль за охороною праці, система державних органів нагляду і контролю за охороною праці.

Основними причинами порушення трудового законодавства є високий рівень безробіття, недостатнє фінансування на різних рівнях заходів з охорони праці, експлуатація застарілого обладнання, низький рівень правової грамотності та культури працівників і роботодавців, а також недостатність і неякісність нагляду і контролю за дотриманням нормативних вимог з охорони праці. Забезпечення виконання вимог законодавчих актів з питань охорони праці здійснюється шляхом постійного державного нагляду і контролю за додержанням трудового законодавства, а також здійсненням активного впливу громадськості на формування нормативних стандартів з охорони праці та виявлення порушень у відповідній сфері. В умовах реформування законодавства про охорону праці необхідно постійно удосконалювати механізми правового захисту працівників і роботодавців, ефективність яких обумовлена насамперед здійсненням дієвого нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці. У зв'язку з цим дослідження системи та механізмів державного і громадського нагляду та контролю за додержанням законодавства про охорону праці є актуальним і потребує науково-теоретичного аналізу як цілісного правового явища.

Мета дослідження полягає в системному вивченні організації діяльності та компетенції основних органів нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці, а також у здійсненні комплексного аналізу діяльності громадських органів нагляду і контролю та дослідженні взаємодії державних і громадських органів у відповідній сфері.

Однією з основних умов укріплення законності у трудових правовідносинах є наявність розвинутого та науково обґрунтованого трудового законодавства, яке повинно відповідати наступним критеріям: відповідність юридичних норм праву; повнота та диференційованість системи норм, її стабільність і несуперечність; висока юридична техніка; верховенство законів тощо [1, с. 17]. Сучасний стан трудового законодавства не відповідає повною мірою міжнародним стандартам, реформування здійснюється дещо повільно, слабо функціонують механізми, що здатні гарантувати дієвість законодавства. Для вирішення цих проблем останнім часом проведена реформа системи нагляду і контролю за додержанням трудового законодавства, що є важливим для створення повноцінного механізму укріплення законності у трудових правовідносинах. Нагляд і контроль повинні охоплювати всю систему заходів зі створення здорових і безпечних умов праці, оскільки результативність будь-яких заходів з охорони праці залежить від ефективності роботи органів нагляду і контролю.

Державний нагляд і контроль можна визначити як діяльність відповідних уповноважених та компетентних органів і посадових осіб цих органів, що спрямована на забезпечення виконання органами виконавчої влади, суб'єктами господарювання та працівниками вимог законів та інших нормативно-правових актів у сфері охорони праці. Аналізуючи норми КЗпП України, Закону України «Про охорону праці» та інших нормативних актів можна зробити висновок, що терміни «нагляд» і «контроль», як правило, застосовуються у нерозривній єдності, чим підкреслюється єдність мети і завдань, що стоять перед відповідними органами. Однак науково-теоретичний аналіз вказаних понять дозволяє зробити висновок, що вони не тотожні. Відмінності насамперед проявляються у компетенції, здійснюваних функціях, методах виявлення правопорушень, способах реагування на них наглядово-контролюючими органами [2, с. 121]. Нагляд традиційно розглядається як обмежений, звужений контроль, який разом з тим відрізняється від останнього своїми специфічними особливостями: суб'єктами, предметом, об'єктом, метою, завданнями і змістом нагляду. Особливості контролю, у свою чергу, полягають у тому, що відносини з управління виникають між вищими та нижчими органами і можуть забезпечуватися заходами дисциплінарного впливу. У науці адміністративного права існує точка зору, згідно з якою головною і визначальною рисою, що розмежовує поняття «контроль» і «нагляд», є яскраво виражений характер нагляду і неможливість втручання в оперативно-господарську діяльність піднаглядового об'єкта, що не характерно для контролю [3, с. 308]. Однак більшість сучасних науковців вказують на те, що органів чистого нагляду не існує, оскільки у практичній діяльності завжди спостерігається поєднання елементів нагляду і контролю. Таким чином, можемо зробити висновок, що поняття «нагляд» і «контроль» не є тотожними, але дуже тісно взаємопов'язані та застосовуються законодавством як синоніми. Хоча доцільно виходити з того, що в Україні наглядові функції мають владний державний характер, і їх виконують державні органи, які мають право не тільки здійснювати перевірки в межах своєї компетенції, але й надавати роботодавцю обов'язкові вказівки щодо усунення виявлених порушень або утримуватися від прийняття тих чи інших рішень. Контроль, на нашу думку, більшою мірою пов'язаний із суспільними функціями, які переважно реалізуються профспілковими організаціями на різних рівнях, хоча законодавство активно використовує термін «контроль» щодо державних органів.

Система державних органів нагляду і контролю за дотриманням законодавства про охорону праці певною мірою визначена законодавством. Так, згідно зі ст. 38 Закону України «Про охорону праці» державний нагляд за додержанням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці здійснюють:

1) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці (*Державна служба України з питань праці*);

2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки (*Державна інспекція ядерного регулювання України*);

3) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки (*Державна служба України з надзвичайних ситуацій*);

4) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення (*Державна санітарно-епідеміологічна служба України*).

Державний нагляд здійснюється у чотирьох основних напрямках відповідними компетентними органами нагляду, які при виконанні своїх повноважень не залежать від будь-яких господарських органів, суб'єктів підприємництва, об'єднань громадян, політичних формувань, місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, їм не підзвітні і не підконтрольні.

Діяльність органів державного нагляду за охороною праці регулюється насамперед Законом України «Про охорону праці», Кодексом цивільного захисту України, Законом України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», Законом України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» та іншими нормативними актами і положеннями про ці органи. Аналізуючи вказане законодавство щодо питань нагляду за додержанням законодавства про охорону праці, можна зробити висновок, що об'єктом нагляду є широке коло невизначених питань у певній сфері. Суб'єктами державного нагляду можуть бути, з одного боку, адміністрації організацій, а з іншого — спеціальні державні органи. Зміст нагляду полягає у перевірці діяльності піднаглядових об'єктів з точки зору дотримання ними законодавства про охорону праці.

Стаття 39 Закону України «Про охорону праці» визначає основні права посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці та здійснює нагляд за додержанням трудового законодавства. Так, відповідні посадові особи можуть:

— безперешкодно відвідувати підконтрольні підприємства (об'єкти) та здійснювати в присутності роботодавця або його представника перевірку додержання законодавства з питань, віднесених до їх компетенції;

— одержувати від роботодавця і посадових осіб письмові чи усні пояснення, висновки експертних обстежень, аудитів, матеріали та інформацію з відповідних питань, звіти про рівень і стан профілактичної роботи, причини порушень законодавства та вжиті заходи щодо їх усунення;

— видавати в установленому порядку роботодавцям, керівникам та іншим посадовим особам юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, місцевим державним

адміністраціям та органам місцевого самоврядування обов'язкові для виконання приписи (розпорядження) про усунення порушень і недоліків в галузі охорони праці;

— забороняти, зупиняти, припиняти, обмежувати експлуатацію підприємств, окремих виробництв, цехів, дільниць, робочих місць, будівель, споруд, приміщень тощо, а також скасовувати або припиняти дію виданих ними дозволів і ліцензій до усунення порушень, які створюють загрозу життю працюючих;

— притягати до адміністративної відповідальності працівників, винних у порушенні законодавства про охорону праці;

— надсилати роботодавцям подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді тощо.

Контроль виступає як складова частина організаційно-управлінської діяльності того чи іншого органу. Його особливістю є те, що він не обмежується колом питань, пов'язаних із дотриманням приписів законів та інших нормативних актів. Виходячи з цього, можна визначити мету контролю, якою є подання конкретних висновків і пропозицій не тільки з точки зору законності, але і з позиції доцільності та ефективності використання підконтрольним об'єктом наданих йому повноважень. При здійсненні державного контролю суб'єкти відповідних правовідносин перебувають у стані активної взаємодії один з одним. Таким чином, контроль — це діяльність державних органів і громадських організацій, спрямована на перевірку дотримання і виконання законодавства про працю і охорону праці, а також виявлення випадків його порушення.

Визначимо основні органи нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці та з'ясуємо їх компетенцію і повноваження у відповідній сфері.

Державна служба України з питань праці функціонує на підставі Положення «Про державну службу України з питань праці» [4], є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого у сфері наглядової та контролюючої діяльності полягає:

1) у здійсненні державного регулювання і контролю у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

2) в організації та здійсненні державного нагляду (контролю) у сфері функціонування ринку природного газу тощо.

Держпраці відповідно до покладених на неї завдань у сфері здійснення нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці:

— координує відповідно до законодавства роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій тощо щодо здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю;

— здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю юридичними особами, в тому числі їх

структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, й фізичними особами, які використовують найману працю;

— здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць за умовами праці;

— здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

— здійснює контроль за своєчасністю та об'єктивністю розслідування нещасних випадків на виробництві, їх документальним оформленням і веденням обліку, виконанням заходів з усунення причин нещасних випадків;

— здійснює в установленому законодавством порядку державний нагляд (контроль) за діяльністю Фонду соціального страхування України;

— здійснює державний нагляд (контроль) у сфері гігієни праці;

— здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства у сфері охорони праці в частині безпечного ведення робіт, гігієни праці, промислової безпеки, безпеки робіт у сфері поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення;

— здійснює державний гірничий нагляд тощо.

Державна інспекція ядерного регулювання України функціонує на підставі Положення «Про Державну інспекцію ядерного регулювання України» [5], є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії.

Держатомрегулювання відповідно до покладених на нього завдань:

— координує діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади, що згідно із законодавством відповідають за забезпечення ядерної та радіаційної безпеки;

— визначає критерії та вимоги безпеки, додержання яких обов'язкове під час використання ядерної енергії;

— погоджує проекти державних і галузевих стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки і охорони праці;

— погоджує стандарти, технічні умови та інші документи на засоби праці і технологічні процеси в частині забезпечення ядерної та радіаційної безпеки;

— затверджує перелік документів і відомостей, необхідних для проведення радіологічного контролю на кордоні України;

— затверджує порядок проведення інспекційних перевірок та інспекційних обстежень;

— здійснює державний нагляд за додержанням законодавства, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки;

— застосовує в межах повноважень, передбачених законом, примусові заходи до юридичних і фізичних осіб у разі порушення ними законодавства, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки;

— здійснює контроль за тимчасовим зберіганням радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк;

— застосовує в установленому порядку фінансові санкції до підприємств, установ та організацій, інших суб'єктів підприємницької діяльності у разі порушення законодавства, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки;

— притягує в установленому законом порядку до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань ядерної та радіаційної безпеки;

— обмежує, припиняє, зупиняє експлуатацію підприємств, установ, організацій, ядерних установок, об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, установок з джерелами іонізуючого випромінювання у разі порушення вимог ядерної та радіаційної безпеки або неспроможності додержання таких вимог тощо. Держатомрегулювання здійснює повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій функціонує на підставі Положення «Про державну службу України з надзвичайних ситуацій» [6], є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності.

Основним завданням ДСНС у сфері наглядової діяльності є здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб. Державна служба України з надзвичайних ситуацій відповідно до покладених на неї завдань у сфері державного нагляду і контролю:

1) здійснює державний нагляд (контроль) за:

— вжиттям інженерно-технічних заходів цивільного захисту відповідно до закону;

— діяльністю аварійно-рятувальних служб, станом їх готовності до реагування на аварії та надзвичайні ситуації, а також вживає заходів до зупинення діяльності неатестованих аварійно-рятувальних служб у порядку, визначеному законодавством;

— дотриманням періодичності навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, та вживає заходів для усунення виявлених недоліків;

2) здійснює відповідно до закону ліцензування господарської діяльності з надання послуг і проведення робіт протипожежного призначення;

3) проводить оцінку відповідності у сфері цивільного захисту згідно із законодавством;

4) перевіряє наявність і утримання в стані готовності автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення в разі їх виникнення та систем протипожежного захисту на об'єктах, які підлягають обладнанню такими системами;

5) перевіряє наявність і готовність до використання в разі виникнення надзвичайних ситуацій промислових засобів захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин, засобів цивільного захисту, стан їх утримання та ведення обліку;

6) складає акти перевірок, видає приписи, постанови, розпорядження про усунення порушень вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки тощо.

Державна санітарно-епідеміологічна служба України функціонує на підставі Положення «Про державну санітарно-епідеміологічну службу України» [4], є центральним органом виконавчої влади, який входить до системи органів виконавчої влади у галузі охорони здоров'я та утворюється для забезпечення реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення. Основними завданнями Держсанепідслужби України у сфері нагляду і контролю є наглядова діяльність у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Держсанепідслужба України відповідно до покладених на неї завдань:

— здійснює державний санітарно-епідеміологічний нагляд та контроль за дотриманням вимог санітарного законодавства органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, фізичними особами та громадянами, реалізацією ними санітарних та протиепідемічних (профілактичних) заходів;

— застосовує передбачені законодавством заходи для припинення порушення санітарного законодавства;

— здійснює нагляд за дотриманням вимог санітарних норм у стандартах;

— здійснює контроль за дотриманням показників вмісту шкідливих для здоров'я людини речовин й інгредієнтів у тютюнових виробах, які реалізуються на території України, та моніторингу ефективності вжитих заходів з попередження і зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

— здійснює контроль і нагляд за дотриманням вимог стандартів та технічних умов при транспортуванні, зберіганні і використанні (експлуатації) нехарчової продукції;

— видає дозволи, висновки, гігієнічні сертифікати, інші документи дозвільного характеру, передбачені законодавством;

— здійснює державний санітарно-епідеміологічний нагляд за застосуванням і проведенням дезінфекційних заходів;

— погоджує санітарні та протиепідемічні (профілактичні) заходи, що розробляються різними органами, тощо.

Державний нагляд і контроль на місцях здійснюють територіальні (регіональні) органи державного нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю, охорону праці та територіальні органи санітарного, радіаційного, протипожежного захисту та захисту від надзвичайних ситуацій тощо.

Порядок проведення перевірок з метою здійснення державного нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю здійснюється відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та на підставі інших законів і підзаконних нормативно-правових актів.

Згідно зі ст. 41 Закону України «Про охорону праці» громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників. Діяльність таких суб'єктів, що здійснюють громадський профспілковий контроль за додержанням законодавства про працю регламентується також Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Положенням про представника профспілок з питань охорони праці, Положенням про громадського інспектора з охорони праці, Положенням про комісію з охорони праці виборчого органу первинної профспілкової організації, Положенням про технічну інспекцію праці профспілок, Порядком навчання представників профспілок з питань охорони праці та інші.

Таким чином, громадський нагляд і контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюють такі суб'єкти:

- 1) представники профспілок з питань охорони праці;
- 2) комісія з охорони праці виборчого органу первинної профспілкової організації;
- 3) громадський інспектор з охорони праці;
- 4) технічна інспекція праці профспілок;
- 5) уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці та інші.

Стаття 24 Закону України «Про охорону праці» також закріплює право на добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці. Так, з метою об'єднання зусиль найманих працівників, учених, спеціалістів з охорони праці та окремих громадян для поліпшення охорони праці, захисту працівників від виробничого травматизму і професійних захворювань можуть створюватись асоціації, товариства, фонди та інші добровільні об'єднання громадян, що діють відповідно до закону.

Висновки.

1. Реформування системи органів державного нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці призвело до упорядкування їх діяльності, визначення їх компетенції та чіткого регламентування повноважень в межах своєї компетенції. Однак необхідністю залишається створення більш дієвої системи інформаційного забезпечення між компетентними органами, що забезпечують законність проведення узгодженої політики у сфері охорони

праці. Залишається не вирішеною проблема теоретико-практичного розмежування та функціонального призначення державного нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці.

2. Зміст наглядової та контрольної діяльності відповідних державних органів повинен бути чітко визначений та мати різні юридичні наслідки, що повинні бути закріплені законодавством.

3. Досліджуючи результати діяльності державних та громадських органів нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці, слід звернути увагу на необхідність підсилення їх співробітництва, запровадження обов'язкових спільних семінарів, конференцій та інших заходів з питань охорони праці як у цілому на загальнодержавному рівні, так і щодо прийняття конкретних заходів у межах конкретних підприємств (виробництв) тощо. Вважаємо, що будь-які перевірки державних органів повинні провадитися за обов'язкової участі громадських організацій.

4. Механізми та порядок проведення державного нагляду і контролю за додержанням законодавства про охорону праці повинні бути чітко регламентовані законодавством; ефективність перевірок та виявлення правопорушень залежить, на нашу думку, не від їх тривалості та кількості за певний проміжок часу, а від ретельності, професіоналізму та добросовісності роботи перевіряючих.

Список використаних джерел

1. *Васличев, С. Ф.* Правовое регулирование надзора и контроля за охраной труда и соблюдением трудового законодательства [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Васличев Сергей Филимонович ; Московская государственная юридическая академия. — М., 2000. — 192 л.
2. *Губенко, М. И.* Правовое регулирование охраны труда, надзорно-контрольной деятельности за соблюдением законодательства Российской Федерации о труде и охране труда [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Губенко Марина Ивановна ; Челябинский государственный университет. — Челябинск, 2003. — 200 л.
3. *Алехин, А. П.* Административное право Российской Федерации [Текст] / А. П. Алехин, А. А. Кармалицкий, Ю. М. Козлов. — М. : Зерцало, 2003. — 608 с.
4. Положення про Державну службу України з питань праці : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-p>.
5. Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 363 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-p>.
6. Положення про державну службу України з надзвичайних ситуацій : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-p.
7. Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу України : затв. Указом Президента України від 06.04.2011 р. № 400/2011 [Електронний

ресурс] / Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/400/2011>.

Надійшла до редакції 13.08.2016

Андриив В. М., Вахонева Т. Н. Государственный и общественный надзор и контроль за соблюдением законодательства об охране труда в Украине

Исследуются основные составляющие системы государственного надзора и контроля за соблюдением законодательства об охране труда в Украине. Определяются полномочия и компетенция государственных органов в сфере осуществления надзора и контроля за охраной труда, осуществляется систематизация соответствующих органов. Устанавливается механизм функционирования системы надзора и контроля за охраной труда, анализируются формы и методы надзора и контроля. Осуществляется анализ понятий «надзор» и «контроль», определяется их содержание и соотношение. В процессе исследования анализируются основные направления государственного надзора и контроля за соблюдением законодательства об охране труда, определяется компетенция органов относительно каждого направления. Устанавливаются особенности общественного надзора и контроля за соблюдением законодательства об охране труда, определяется взаимодействие государственных и общественных органов в сфере надзора и контроля за охраной труда в Украине, определяются цель, задания и юридические последствия надзора и контроля за соблюдением законодательства об охране труда.

Ключевые слова: надзор за охраной труда, контроль за охраной труда, система государственных органов надзора и контроля за охраной труда.

Andriiv, V. M.; Vahonieva, T. N. State and Public Supervision and Control over Observance of Legislation on Labour Protection in Ukraine

The article examines the main components of the system of state supervision and control over observance of legislation on labour protection in Ukraine. The author defines the powers and competence of the state bodies in the sphere of supervision and control of occupational safety and health, carries out the systematization of the relevant authorities. The mechanism of functioning of supervisory and control systems for occupational safety and health is described; the forms and methods of supervision and control are reviewed. The author analyzes the concepts of «supervision» and «control», determines their content and value. The study analyzes the main directions of state supervision and control over observance of legislation on labour protection and determines the competence of bodies on each direction. Peculiarities of public supervision and control over observance of legislation on labour protection are stated. It is determined the interaction of the state and public authorities in the field of supervision and control of occupational safety and health in Ukraine, the purpose, tasks and legal consequences of supervision and control over observance of legislation on labour protection are defined.

Keywords: supervision of labour protection, labour safety control, system of state bodies of supervision and control of occupational safety and health.

